

Z vedeckého života

Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie **Poznanie a výklad práva. Otázky metodológie. (Piešťany 15. – 17. 3. 2023)**

Ústav štátu a práva SAV v.v.i., Bratislava uskutočnil v dňoch 15. až 17. marca 2023 v Piešťanoch medzinárodnú konferenciu na tému Poznanie a výklad práva. Otázky metodológie, organizovanú v rámci projektu APVV-19-0090 Právna metodológia pre dobu právneho pluralizmu.

Konferenciu otvoril doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc., riaditeľ Ústavu štátu a práva SAV, v.v.i. v Bratislave.

Rokovanie prebiehalo v konštruktívnom prostredí a prinieslo nové poznatky nielen v oblasti teórie práva, ale posunulo ich využitie pre právnu prax.

Na konferencii boli prítomní a so svojimi odbornými vedomosťami prispeli k jej úspešnému priebehu významní slovenskí odborníci v oblasti právnej vedy a praxe, medzi ktorými boli JUDr. Eduard Bárány, DrSc., z Ústavu štátu a práva SAV, v.v.i. Bratislava, JUDr. Ján Svák, prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD., obidvaja z Právnickej fakulty UK Bratislava, ako aj doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD., rovnako ako JUDr. Andrea Michalovičová, Mgr. Samuel Cibik, Mgr. Lucia Berdisová, PhD., a Mgr. Marek Káčer, PhD., všetci tiež z Ústavu štátu a práva SAV, v.v.i. Bratislava, či doc. JUDr. MUDr. Daniel Šmihula, PhD., Dr.iur., z Ministerstva ZVEZ SR, doc. JUDr. Boris Balog, PhD., a doc. JUDr. Lívia Trellová, PhD., a JUDr. Tatiana Máhrová z Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy, či Dr.h.c. prof. JUDr. Lucia Kurilovská, PhD., a JUDr. Patricia Krásná, PhD., LL.M., z Akadémie policajného zboru SR a JUDr. Lukáš Tomáš z Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach.

Priebeh konferencie významnou mierou obohatili aj významní zahraniční hostia z Českej republiky, Poľska či Maďarska.

Spomedzi českých teoretikov to boli najmä prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc., z Právnickej

fakulty UK v Prahe, JUDr. PhDr. Miloš Večeřa z Právnickej fakulty MU Brno, CSc., doc. JUDr. František Cvrček, CSc., z Ústavu štátu a práva AV ČR v Prahe, Právnickej fakulty ZČU v Plzni, doc. JUDr. Mgr. Martin Škop, z Právnickej fakulty UK v Prahe, Ph.doc. JUDr. Vladimír Zoubek, CSc., z Fakulty správných a právnych štúdií VŠFS v Prahe, prof. JUDr. Karel Klíma, CSc., z Metropolitní univerzity v Prahe, JUDr. Michal Šejvl, Ph.D., z Právnickej fakulty ZČU v Plzni, JUDr. Petr Osina Ph.D., z Právnickej fakulty UP Olomouc a Mgr. Tomáš Koref z Právnickej fakulty UK v Prahe, doc. JUDr. Ing. Bohumil Poláček, PhD. MBA, LL.M., doc. JUDr. Petr Dostalík, Ph.D., z Právnickej fakulty UP Olomouc, JUDr. Lukáš Králík, PhD., tiež z Právnickej fakulty UP Olomouc a doc. JUDr. Eva Šimečková, PhD., z Filozofickej fakulty UP v Olomouci.

K úspešnému priebehu konferencie prispeli aj prof. Dr. Ivan Halász, PhD., z Univerzity pre verejnú službu – spoločenskovedného výskumného centra nadácie sv. Vojtecha v Budapešti a z Poľska sa rokovania konferencie zúčastnili prof. Anna Tarnowska a Dr. Wojciech Wloch z UMK v Toruni, ako aj prof. dr. hab. Ivan Pankevych z INPK v Zelenej Gore.

Obsah vystúpení bude publikovaný v samostatnom zborníku, preto len pre všeobecnú orientáciu možno spomenúť aspoň stručne zameranie niektorých zásadných vystúpení.

Za podnetné možno zaradiť vystúpenie prof. JUDr. Aleša Gerlocha, CSc., ktoré bolo sústredené na primárne a sekundárne objekty interpretácie a metodologické direktívy výkladu práva. Na toto vystúpenie nadviazal prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc., prednáškou o skutočnosťom a formálnom poznaní práva.

Veľmi pozoruhodné boli poznatky prof. JUDr. Jána Sváka, Dr.Sc., o metodológii zisťo-

vania „živého medzinárodného práva“, zamerané aj na vznik a tvorbu precedentov v činnosti medzinárodných inštitúcií, ich využívanie a aj ich dosah na právo členských štátov Európskej únie.

JUDr. Eduard Bárány, DrSc., nastolil vo svojom vystúpení otázku, či je rozsah vedeckého poznania práva obmedzený a čo toto poznanie determinuje.

Pozornosť vzbudilo vystúpenie doc. JUDr. Františka Cvrčka, CSc., ktorý sa zaoberal stabilitou právneho poriadku a skúmal najmä početnosť zmien v práve aj s poukazom na historické štádiá vo vývoji a zmenách práva.

Na toto vystúpenie nadviazala práca doc. JUDr. Mgr. Martina Škopa, Ph.D., o metodológii právnej vedy, ktorá pripomenula, že pre právnu prax je jej potreba nie zbytočná, ale práve naopak, veľmi potrebná a na využitie týchto poznatkov v súčasnej normotvorbe.

Zaujímavým vystúpením k rokovaniu konferencie prispel prof. Dr. Ivan Halász, Ph.D., z Univerzity pre verejnú službu – spoločenskovedného výskumného centra nadácie sv. Vojtecha v Budapešti, ktorý priblížil problematiku pokusov o výklad pojmu „historická ústava“ pred maďarským ústavným súdom a v odbornej literatúre so zamyslením sa nad otázkou, či ide o test alebo improvizáciu.

Poľskí právní teoretici prof. Anna Tarnowska a Dr. Wojciech Wloch zaujali vystúpeniami na tému legalizmu ako ústavnej ctnosti z pohľadu historickej aj teoretickej perspektívy, a prof. dr. hab. Ivam Pankevych sa zaoberal otázkami európskej integrácie štátov strednej a východnej Európy ako ich inšpirácie pre Ukrajinu.

Vzťahom akademickej interpretácie ústavných noriem a kreativitou ústavnoprávneho súdneho výkladu sa zaoberal prof. JUDr. Karel Klíma, CSc. Na tieto poznatky nadviazal JUDr. Petr Osina, Ph.D., témou o originalizme v spojení s teóriou živej ústavy.

Mgr. Mgr. Lucia Berdisová, Ph.D., sa vo svojom vystúpení na tému Stanley Fish a poznávanie práva, dotkla aj otázky výkladu pojmu „svojvôľa“ a jeho posudzovaniu v právnej praxi, najmä v spojení s rozhodovacou činnosťou súdov a zodpovednosťou sudcov za rozhodnutie.

Osviežením vystúpení bola netradičná téma JUDr. MUDr. Daniela Šmihulu, Ph.D., Dr.iur., o práve a ústave vo fantasy svetoch.

JUDr. Lukáš Tomáš skúmal problematiku všeobecne záväzného nariadenia samosprávneho kraja a aproximačného nariadenia vlády a doc. JUDr. Boris Balog, Ph.D., a doc. JUDr. Lívia Trellová, Ph.D., sa zaoberali návrhom prijatým v referende v horizontálnych a vertikálnych vzťahoch prameňov práva.

Významné bolo aj vystúpenie prof. JUDr. Juraja Vačoka, Ph.D., k otázkam súčasného výkladu práva a jeho významu pre normotvorbu na príklade správneho trestania aj so zameraním na priestupky.

V nadväznosti na túto problematiku bolo pozoruhodné vystúpenie JUDr. Michala Šejvly, Ph.D., upriamujúce pozornosť na sudcovskú argumentáciu medzi racionalitou a autoritou.

Argument šikmej plochy a jeho legitímne použitie v práve posudzoval Mgr. Marek Káčer, Ph.D., a testom proporcionality ako nástrojom zdôvodňovania, ale nie samotného rozhodnutia, sa zaoberal Mgr. Tomáš Koref.

Poznanie a výklad pojmu občianska spoločnosť boli témou vystúpenia doc. JUDr. Mgr. Marty Gajdošovej, Ph.D.

Oblasť pracovného práva neunikla pozornosti doc. JUDr. Evy Šimečkovej, Ph.D., ktorá sa zaoberala problematikou monitorovania zamestnancov, a JUDr. Tatiane Máhrovej, Ph.D., ktorá posudzovala právnu úpravu nároku zamestnanca na dovolenku.

Už tradične účastníci považovali za veľký prínos pre právnu oblasť poznatky slovenských sociológov zo Sociologického ústavu SAV, v.v.i. v Bratislave. Na tohtoročnej konferencii bolo zaujímavé vystúpenie prof. PhDr. Moniky Čambálikovej, CSc., k otázkam práva a meniaceho sa sveta práce, ako aj vystúpenie Mgr. Jany Strusovej, Ph.D., a Mgr. Jany Lindbloom, Ph.D., k sociologickému pohľadu na fokus sporného práva so zameraním na sporných aktérov, verejnú diskusiu a možnosti sociologického skúmania práva. Zaujali sociologickým pohľadom na zákonný postup pri výbere generálneho prokurátora SR.

Otázkami rímskeho práva ako prameňa práva medzinárodného obchodu oboznamovali

účastníkov konferencie vo svojom príspevku doc. JUDr. Ing. Bohumil Poláček, PhD., MBA LL.M., a doc. JUDr. Petr Dostálík, Ph.D.

O legitimitě tvorby zdrojov právnych informácií uvažoval JUDr. Lukáš Králík, Ph.D., a výklad právnej ústavy prostriedkov brániacej sa demokracie posudzoval JUDr. Samuel Cibik.

Špecifická otázka spôsobu a miesta na uplatnenia práva dieťaťa v rodičovských sporoch v súčasnom právnom systéme zaujala JUDr. Andreu Michalovičovou.

Napokon právami a povinnosťami obvineného v kontexte novely zákona o výkone väzby sa zaoberali príspevky Dr. h.c. prof. JUDr. Lucie Kurilovskej, PhD., a JUDr. Patricie Krásnej, PhD., LL.M, ktoré odzneli v záverečnom dni rokovania.

Konferenciu ukončil a jej priebeh zhodnotil ako užitočný nielen pre právnu vedu, ale aj pre právnu prax JUDr. Eduard Bárány, Dr. Sc., s presvedčením, že obdobné podujatie sa uskutoční v čo najbližšom čase.

Elena Z á v a d s k á*

---

* JUDr. Elena Závadská.